

Protocol kinderopvang & COVID-19

Dit protocol is opgesteld door de Brancheorganisatie Kinderopvang, de Branchevereniging Maatschappelijke Kinderopvang, BOinK, Voor Werkende Ouders en FNV in samenspraak met SZW. Het **protocol** dient als handreiking voor de **kinderopvangsector bij het werken in tijden van COVID-19 en vormt een vertaling van de richtlijnen van het RIVM naar de specifieke situatie van de kinderopvang**. In **het** protocol wordt ingegaan op een aantal praktische aspecten rondom veiligheid en hygiëne waar rekening mee gehouden **dient te** worden. Dit protocol kan worden aangepast naar aanleiding van ervaring uit de praktijk.

Versie **3 september 2020**

Dit protocol bevat de algemene maatregelen voor de gehele kinderopvangsector. Daarnaast maken houders een locatie specifieke uitwerking van dit protocol, waarin zij de concrete maatregelen en acties voor de locaties uitschrijven. Houders communiceren hierover naar ouders en waar mogelijk naar kinderen.

Algemene noties vooraf

1. Tussen (pedagogisch) medewerkers onderling en tussen (pedagogisch) medewerkers/gastouders en ouders moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden. Pas zo nodig de beschikbare ruimtes op de locatie hierop aan.
2. Breng- en haalmomenten zijn kort en kinderen worden door één volwassene gebracht en gehaald. Informatie over een kind kan via digitale weg of telefonisch worden gedeeld.
3. De locaties organiseren de breng- en haalmomenten zo dat er 1,5 meter afstand gehouden kan worden. Denk hierbij aan looproutes, eenrichtingsroutes en het maken van afspraken met ouders over breng- en haaltijden om piekmomenten te voorkomen.
4. In de kinderopvang gelden de kwaliteitseisen zoals opgenomen in de Wet kinderopvang. Vanuit GGD GHOR NL is er een werkwijze opgesteld met adviezen voor GGD'en over hoe te handelen bij overmachtsituaties als gevolg van corona.
5. In de kinderopvang is men gewend om te werken volgens (bestaande) strikte hygiëne richtlijnen van het RIVM¹. Ook is er een RIVM-richtlijn Binnen- en buitenmilieu² voor de kinderopvang waarin o.a. **adviezen over luchten en ventileren zijn opgenomen.**
6. Bespreek de concrete maatregelen en acties die voor de opvanglocatie worden opgesteld met de oudercommissie en/of ouders. Op de buitenschoolse opvang of bij de gastouderopvang met kinderen van 4

¹ <https://www.rivm.nl/hygienerichtlijnen/kdv-psz-bso>

² <https://www.rivm.nl/documenten/lchv/binnen-buitenmilieu-kdv-psz-bso>

- jaar of ouder, kan dit ook met kinderen worden besproken. Kinderen jonger dan vier jaar kunnen spelenderwijs leren omgaan met maatregelen, zoals handen goed leren wassen en hoesten in de elleboog.
7. BSO locaties stemmen de locatie specifieke maatregelen en acties af met betrokken basisscholen en andere relevante partijen (bijvoorbeeld sportverenigingen).
- Communicatie
8. De verschillende brancheorganisaties communiceren naar hun achterban. Er zijn door branchepartijen gezamenlijk reeds posters ontwikkeld voor hygiëne en het houden van afstand in de opvang.
 9. Kinderopvanglocaties communiceren naar de ouders en kinderen over de algemene **en vooral ook** over de locatie specifieke maatregelen. Het is, juist ook voor de kinderen, belangrijk dat de nieuwe regels helder en voorspelbaar zijn.
 10. Hang deze informatie op in alle locaties en communiceer het via mail en andere communicatiemiddelen, zoals ouder-apps.
 11. Informeer ouders/OC en kinderen vooraf over dit protocol (en toekomstige aanpassingen daarvan) zodat dit duidelijk is.
 12. De Rijksoverheid communiceert over dit protocol via www.rijksoverheid.nl en www.veranderingenkinderopvang.nl

I Algemeen		
1	Algemene RIVM richtlijn Veiligheidsrisico's	<p>Nieuwe richtlijn RIVM is het uitgangspunt, aangepast voor de kinderopvangsetting.</p> <p>Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tussen kinderen onderling hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard te worden • Tussen personeelsleden/gastouders en kinderen hoeft geen 1,5 meter afstand bewaard worden. • Tussen personeelsleden onderling moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden • Tussen personeelsleden/gastouders en ouders moet altijd 1,5 meter afstand bewaard worden <p>Let daarbij op:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bespreek deze regels met ouders • Vraag bij binnenkomst aan ouders of het kind klachten heeft én of de ouder zelf of huisgenoten klachten hebben. Zie voor meer informatie www.rivm.nl/documenten/triage-bezoekers • Uitgangspunt hierbij is dat kinderen tot 4 jaar of in groep 1 en 2 van het basisonderwijs met neusverkoudheid naar de opvang mogen. Zie voor een nadere toelichting de thuisblijfgeregels – gezondheid bij punt 5 of https://ici.rivm.nl/langdurig-neusverkouden-kinderen

			<ul style="list-style-type: none"> • Kinderen vanaf groep 3 op de basisschool blijven bij klachten thuis. • Als een kind gedurende de dag klachten ontwikkelt, gaat het kind naar huis. • Bij twijfel gaat het kind naar huis.
	2	Fysiek contact:	<ul style="list-style-type: none"> • Volwassenen houden 1,5 meter afstand van elkaar • Iedereen wast zijn/haar handen conform de richtlijn frequent en met water en zeep gedurende ten minste 20 sec. • Geen handen schudden • Hoesten/niezen in de elleboog • Niet aan je gezicht zitten
	3	Hygiënemaatregelen	<p>Houders dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zoveel mogelijk worden nageleefd. Denk hierbij aan:</p> <p>Op iedere locatie en in iedere groep</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zeep • Papieren handdoekjes <p>Maak extra vaak de materialen schoon waar personeel en kinderen gebruik van maken en de plekken die vaak aangeraakt worden (hotspots).</p> <p>Een of meerdere personeelsleden moeten verantwoordelijk worden gesteld voor de uitvoering van deze hygiënemaatregelen.</p> <p>Voor meer informatie zie de LCHV richtlijn: https://www.rivm.nl/hygienerichtlijnen/kdv-psz-bso</p> <p>Wees terughoudend met het gebruik van handdesinfectiemiddelen bij kinderen vanwege het gevaar van vergiftiging door inname van deze middelen. Handenwassen voldoet bij de preventie van besmetting.</p>
	4	Afstand personeel	Houd altijd 1,5 meter afstand tussen personeelsleden onderling.
	5	Thuisblijfregels – gezondheid kinderen	<p>De houder past de adviezen en richtlijnen van het RIVM toe.</p> <p>Vanaf 1 juni kan iedereen in Nederland met klachten getest worden door de GGD. Zie voor het testbeleid https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/testen</p> <p>Het RIVM heeft een handreiking opgesteld bij neusverkouden kinderen. Zie voor deze handreiking https://lci.rivm.nl/langdurig-neusverkouden-kinderen</p> <p>Specifiek zijn er de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen van 0-4 jaar en kinderen in groep 1 en 2 van de basisschool mogen met een neusverkoudheid naar de kinderopvang, behalve: <ul style="list-style-type: none"> o als zij koorts (vanaf 38 graden) of andere klachten passend bij COVID-19 hebben;

		<ul style="list-style-type: none"> o als zij een huisgenoot zijn van een patiënt met een bevestigde COVID-19 infectie; o als er iemand in het huishouden van het kind is met koorts (vanaf 38 graden) en/of benauwdheid en er is nog geen negatieve testuitslag. • Als een school niet met reguliere klasindeling werkt, geldt de leeftijdsgrens t/m 6 jaar, ook voor de BSO. • Kinderen vanaf groep 3 met de volgende klachten blijven thuis: <ul style="list-style-type: none"> o Neusverkoudheid o Loopneus o Niezen o Keelpijn o Hoesten o Verhoging tot 38 graden Celsius of koorts (38 graden Celsius of hoger) o Plotseling verlies van reuk of smaak • Als een school niet met reguliere klasindeling werkt, geldt de leeftijdsgrens t/m 6 jaar, ook voor de BSO. <p>Algemene maatregelen voor alle leeftijden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kinderen mogen pas weer naar de opvang als zij 24 uur geen klachten meer hebben of een negatieve testuitslag hebben en naast verkoudheidsklachten verder niet ziek zijn. • Als iemand in het huishouden van het kind koorts (38 graden Celsius of hoger) en/of benauwdheidsklachten heeft blijft het kind thuis. • Als iemand in het huishouden van de kinderen getest is voor COVID-19 en negatief, of als iedereen 24 uur geen klachten heeft, mogen de kinderen weer naar de opvang. • Als iemand in het huishouden van de kinderen getest is voor COVID-19 en positief, moeten kinderen wachten tot die persoon 24 uur klachten vrij is en dan 10 extra dagen thuisblijven. • Als een kind chronische verkoudheidsklachten, hooikoorts of astma heeft en dit een herkenbaar beeld is, dan kan het kind na overleg tussen ouder en houder naar de opvang. Bij twijfel of als de klachten veranderen moet het kind thuisblijven tot de (nieuwe) klachten voorbij zijn of het bekende klachtenpatroon is teruggekeerd. Het RIVM heeft een handreiking opgesteld en de lokale GGD kan advies geven in specifieke situaties, zie https://lci.rivm.nl/langdurig-neusverkouden-kinderen • In het geval van (verdenking van) coronavirus meldt de kinderopvangorganisatie het bij de GGD afdeling infectieziektebestrijding als er 3 of meer kinderen in een groep zijn met klachten van neusverkoudheid en/of hoesten en/of koorts. Zo nodig kan de kinderopvangorganisatie ook contact opnemen met de GGD als een kind langdurig klachten houdt en daardoor niet naar de kinderopvanglocatie mag komen. De GGD stelt vervolgens onderzoek in en neemt zo nodig – met
--	--	---

			<p>toestemming van de ouders – testen af. Zie hiervoor het RIVM-testbeleid: https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/testen Zie ook: https://lci.rivm.nl/handreiking-uitbraakonderzoek-covid-19-op-kindercentra-en-basisscholen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor ouders en kinderen die terugkeren uit een land of een gebied met een oranje of rood reisadvies vanwege het coronavirus, geldt het dringende advies om bij thuiskomst 10 dagen in quarantaine te gaan. Dit geldt ook als het reisadvies tijdens de reis is veranderd naar oranje of rood. Voor kinderen tot en met 12 jaar geldt als uitzondering dat zij wel naar de kinderopvang (kinderdagopvang, BSO en gastouderopvang), naar school en sport mogen, tenzij zij corona-gerelateerde klachten hebben of een huisgenoot met koorts en/of benauwdheid. Ouders mogen hun kinderen echter tijdens hun eigen 10 dagen thuisquarantaine niet brengen of halen.
	6	Thuisblijfgeregels – gezondheid personeel	<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen in Nederland kan zich met corona-gerelateerde klachten laten testen. Het gaat om (milde) klachten als: <ul style="list-style-type: none"> ○ Hoesten; ○ Neusverkoudheid; ○ Loopneus; ○ Niezen; ○ Keelpijn; ○ Verhoging of koorts (vanaf 38 graden); ○ Plotseling verlies van reuk of smaak. • U hoeft niet eerst naar een (bedrijfs)arts voor een doorverwijzing; u kunt rechtstreeks een afspraak maken bij de GGD. Zie voor meer informatie: https://www.rivm.nl/coronavirus-covid-19/testen • Totdat de uitslag van de test bekend is blijft de medewerker thuis. In geval van een gastouder ontvangt deze in afwachting van de testuitslag geen kinderen of andere volwassenen thuis. <ul style="list-style-type: none"> ○ Indien de test negatief is, kan de medewerker weer aan het werk met in achtname van algemene hygiënemaatregelen. ○ Indien de test positief is, moet de medewerker ten minste 7 dagen thuisblijven en uitzielen. Als daarna de klachten ook ten minste 24 uur helemaal weg zijn, mag de medewerker weer aan het werk. • In het geval dat een medewerker/gastouder (in overleg met de bedrijfsarts/behandelend arts) besluit om niet getest te worden, mag de medewerker/gastouder weer aan het werk als zij tenminste 24 uur klachtenvrij is. • Bij gastouderopvang in eigen huis geldt: wanneer een huisgenoot van de gastouder verkoudheidsklachten en/of koorts (38°C of hoger) en/of benauwdheidsklachten heeft, kan er geen opvang worden geboden. In afwijking hierop geldt dat als de eigen kinderen van de gastouder van 0 tot 4 jaar of in groep 1 en 2 van de basisschool neusverkoudheidsklachten hebben - zoals onder punt 5 beschreven – de gastouder wel opvang mag blijven bieden.

			<ul style="list-style-type: none"> Als iemand in het huishouden van het personeelslid koorts (38°C of hoger) en/of benauwdheidsklachten heeft blijft het personeelslid thuis. Als de testuitslag negatief is of als iedereen binnen het huishouden 24 uur geen klachten heeft, mag het personeelslid/gastouder weer naar het werk c.q. mag er weer gastouderopvang in eigen huis plaatsvinden. Als iemand in het huishouden van het personeelslid of gastouder getest is voor COVID-19 en een positieve uitslag heeft, moet het personeelslid wachten tot die persoon 24 uur klachtenvrij is en dan 10 extra dagen thuisblijven c.q. de gastouder kan geen opvang bieden tot 24 uur nadat die persoon klachtenvrij is plus 10 dagen (dit is langer dan de 7 dagen als de medewerker/gastouder zelf positief is getest, vanwege de incubatietijd). Zie voor informatie: lci.rivm.nl/informatiebriefhuisgenootthuis Personeelsleden/gastouders die in een risicogroep vallen (conform de RIVM lijst³), kunnen niet worden verplicht te werken op de groep. In overleg met de bedrijfsarts/behandelaar kan besloten worden om andere werkzaamheden te doen vanuit huis of (elders) op de locatie of om op de groep te werken waarbij zoveel als mogelijk wordt gelet op het houden van 1,5 meter afstand tot volwassenen én kinderen en op hygiëne. Personeelsleden/gastouders met gezinsleden die in een risicogroep vallen (conform de RIVM lijst), kunnen niet worden verplicht te werken op de groep en gaan in overleg andere werkzaamheden doen vanuit huis of (elders) op de locatie of om op de groep te werken waarbij zoveel als mogelijk wordt gelet op het houden van 1,5 meter afstand tot volwassenen én kinderen en op hygiëne. De werknemer gaat hierover in overleg met bedrijfsarts/behandelaar. Personeelsleden/gastouders die zwanger zijn voeren vanaf het laatste trimester (vanaf week 28) alleen werkzaamheden uit waarbij het lukt om 1,5 meter afstand van anderen (zowel kinderen als volwassenen) te houden. De werknemer/gastouder gaat hierover in overleg met de bedrijfsarts/behandelaar. Voor personeelsleden/gastouders die terugkeren uit een land of gebied met een oranje of rood reisadvies vanwege het coronavirus, geldt het dringende advies om bij thuiskomst 10 dagen in quarantaine te gaan. Gastouders kunnen in deze periode geen opvang bieden. Dit geldt ook als het reisadvies tijdens de reis is veranderd naar oranje of rood.
II	Kinderdagopvang		
	1	Algemeen	Vanaf 11 mei mogen kinderen van 0-4 naar de dagopvang.
	2	Breng- en haalmomenten, contact ouders	Organiseer de breng- en haalmomenten van kinderen zo, dat het mogelijk is om 1,5 meter afstand te houden tussen volwassenen.

³ <https://lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19#risicogroepen>

			<p>Laat kinderen door één volwassene brengen en halen, dus zonder extra volwassenen of kinderen, die daar geen opvang gebruiken.</p> <p>Ouders die vanwege klachten die passen bij het coronavirus en het wachten op de testuitslag thuis moeten blijven, mogen hun kinderen niet zelf brengen of halen.</p> <p>Breng- en haalmomenten zijn kort. Informatie over een kind kan bijv. via digitale weg of telefonisch om dit niet uitgebreid te hoeven bespreken tijdens het brengen en halen.</p> <p>Beperk het contact tussen kinderen en ouders en tussen ouders onderling zoveel mogelijk. Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spreiding in haal- en brengmomenten • In etappes brengen van kinderen en/of maximum aantal ouders tegelijk naar binnen • Het aanbrengen van lijnen (of andere afbakening) waarachter ouders moeten wachten. • Let op dat ouders (buiten) ook 1,5 meter afstand houden. <p>Denk er ook over na hoe de overdracht van het (jonge) kind van ouder naar pm'er kan plaatsvinden met inachtneming van de 1,5 meter afstand. Bijv. door een ouder het kind in een Maxi-Cosi, in een wipstoeltje of op een speelkleed te laten zitten/neer te leggen en afstand te nemen zodat de pm'er het kind kan oppakken. De emotionele veiligheid dient bovenal te worden gewaarborgd.</p> <p>Oudere kinderen kunnen bijv. op het plein worden opgehaald.</p>
	3	Tijdens de opvang	<p>Tussen personeel en kinderen is het niet nodig om 1,5 meter afstand in acht te nemen.</p> <p>Zorg dat de (binnen en buiten) ruimte waar de opvang plaatsvindt het toelaat om 1,5 meter afstand te bewaren tussen volwassenen. Denk hierbij bijv. aan de inrichting van de ruimte of door activiteiten in groepjes (onder begeleiding van 1 pm'er) te doen.</p>
III Buitenschoolse opvang			
	1	Algemeen	Vanaf 8 juni gaan alle kinderen van 4-12 weer volledig naar de basisschool en op reguliere contractdagen naar de buitenschoolse opvang.
	2	Breng- en haalmomenten, contact ouders	Organiseer de breng- en haalmomenten van kinderen zo, dat het mogelijk is om 1,5 meter afstand te houden tussen volwassenen. Laat kinderen door één volwassene brengen of halen, dus zonder extra volwassenen of kinderen, die daar geen opvang gebruiken.

			<p>Ouders die vanwege klachten die passen bij het coronavirus en het wachten op de testuitslag thuis moeten blijven, mogen hun kinderen niet zelf brengen of halen.</p> <p>Breng- en haalmomenten zijn kort. Informatie over een kind kan bijv. via digitale weg of telefonisch om dit niet uitgebreid te hoeven bespreken tijdens het brengen en halen.</p> <p>Beperk het contact tussen ouders onderling zoveel mogelijk. Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spreiding in haal- en brengmomenten • In etappes brengen van kinderen en/of maximum aantal ouders tegelijk naar binnen • Het aanbrengen van lijnen (of andere afbakening) waarachter ouders moeten wachten • Kinderen onder begeleiding van de pm'er buiten laten ophalen • Let op dat ouders (buiten) ook 1,5 meter afstand houden
	3	Naar de buitenschoolse opvang vanaf school (of van de buitenschoolse opvang naar school bij vso)	<p>Organiseer de breng- en haalmomenten van kinderen zo, dat het mogelijk is om 1,5 meter afstand te houden tussen volwassenen.</p> <p>Houd je bij de school aan de maatregelen die de school heeft getroffen.</p>
	4	Tijdens de opvang	<p>Tussen (pedagogisch) medewerkers en kinderen is het niet nodig om 1,5 meter afstand te bewaren.</p> <p>De buitenschoolse opvang hanteert looproutes, waar mogelijk eenrichtingsroutes. Dit betekent maatwerk voor iedere buitenschoolse opvang locatie.</p> <p>Zorg dat de (binnen en buiten) ruimte waar de opvang plaatsvindt het toelaat om 1,5 meter afstand te bewaren tussen volwassenen. Denk hierbij bijv. aan de inrichting van de ruimte of door activiteiten in groepjes (onder begeleiding van 1 pm'er) te doen.</p>
IV	Gastouderopvang		
	1	Algemeen	Vanaf 11 mei 2020 mogen kinderen van 0 tot 12 jaar naar de gastouderopvang.
	2	Breng- en haalmomenten, contact ouders	<p>Organiseer de breng- en haalmomenten van kinderen zo, dat het mogelijk is om 1,5 meter afstand te houden tussen volwassenen.</p> <p>Laat kinderen door één volwassene brengen of halen, dus zonder extra volwassenen of kinderen, die daar geen opvang gebruiken.</p> <p>Ouders die vanwege klachten die passen bij het coronavirus en het wachten op de testuitslag thuis moeten blijven, mogen hun kinderen niet zelf brengen of halen.</p>

			<p>Breng- en haalmomenten zijn kort. Informatie over een kind kan bijv. via digitale weg of telefonisch om dit niet uitgebreid te hoeven bespreken tijdens het brengen en halen.</p> <p>Beperk het contact tussen gastouder en volwassenen en tussen ouders onderling zoveel mogelijk. Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spreiding in haal- en brengmomenten • In etappes brengen van kinderen en/of maximum aantal ouders tegelijk naar binnen • Het aanbrengen van lijnen (of andere afbakening) waarachter ouders moeten wachten • Kinderen bij de deur laten ophalen • Let op dat ouders (buiten) niet bij elkaar clusteren <p>Denk er ook over na hoe de overdracht van het (jonge) kind van ouder naar gastouder kan plaatsvinden met inachtneming van de 1,5 meter afstand. Bijv. door een ouder het kind in een Maxi-Cosi, in een wipstoeltje of op een speelkleed te laten zitten/neer te leggen en afstand te nemen zodat de gastouder het kind kan oppakken. De emotionele veiligheid dient bovenal te worden gewaarborgd.</p>
	3	Naar de gastouderopvang vanaf school (of van de gastouderopvang naar school bij vso)	<p>Organiseer de breng- en haalmomenten van kinderen zo, dat het mogelijk is om 1,5 meter afstand te houden tussen volwassenen.</p> <p>Houd je bij de school aan de maatregelen die de school heeft getroffen.</p>
	4	Tijdens de opvang	Tussen gastouders en kinderen is het niet nodig om 1,5 meter afstand te bewaren.

“In zoverre de protocollen betrekking hebben op de arbeidsomstandigheden, is de arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) leidend. Voorop staat dat de veiligheid en gezondheid van werknemers, maar ook van derden (denk aan klanten, passanten, leveranciers), gewaarborgd moet zijn op grond van de Arbowet. De Arbowet is een kaderwet. Dat betekent dat er geen concrete regels in staan maar algemene beginselen en richtlijnen over het arbeidsomstandighedenbeleid (arbobeleid) in bedrijven. Het arbobeleid in een bedrijf of instelling staat of valt met een goede Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E) door het bedrijf. Onderdeel hiervan is het opstellen van een aanpak om risico's te voorkomen, vermijden of de gevolgen te beperken. Zo ook het risico op besmetting met COVID-19. Dit protocol is opgesteld in samenspraak tussen werkgevers en werknemers. Omdat alle bedrijven en instellingen met werknemers conform de Arbowet verplicht een RI&E moeten hebben, zullen zij voorafgaand aan voortzetting of hervatting van werkzaamheden het protocol omzetten en waar nodig concretiseren in hun RI&E. Dat geldt zowel bij een aanpak op bedrijfsniveau, als bij een aanpak op branche- of sectorniveau via branche-RI&E of arbocatalogus”.